

Čtěte v čísle

- Nový vzdělávací rok pro členy OS KOVO začal - str. 3

INFORMACE Z ENERGETIKY - STR. 4:

- Reportáž z JČE České Budějovice
- Hráčův protest v elektrárně Temelín

PŘÍLOHA - STR. I AŽ IV:

- Poradny na přání
- Důchodové pojištění po reformě veřejných rozpočtů (II)

Vláda jsem zákony o hrašení do vlastních rukou! Poplácal mě po zadku, tak dostal přes hubu...

MOJE VÍZE OS KOVO PO SJEZDU 2005

DO PŘEDSJEZDOVÉ DISKUSE

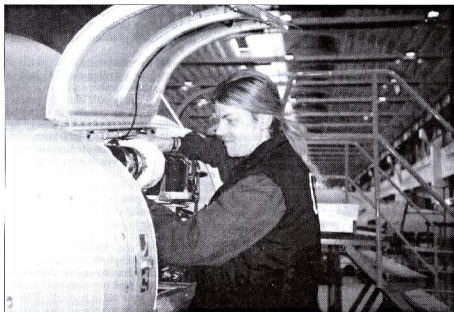
Jiří Hanák

Do předsjezdové diskuse vyhlášené v K&E v loňském roce redakce nyní obdržela rozsáhlý příspěvek od Jiřího Hanáka, předsedy 1. ZO OS KOVO Mohelnice, který bude uveřejněn na pokračování jako seriál (redakce).

Mým cílem je pokusit se o něco konkrétního, přispět do diskuse o stavu OS KOVO. Zkrátka, nabízím svoje názory, svá „témata“ a některé náměty. Čiji jak to vidím „já“ (respektive kam „dovídim“) a co potřebuji (co mi chybí) pro práci v ZO. Pokusím se popsat svoje oborářské zkušenosti z výkonu funkce předsedy VZO. Pokusím se popsat, co mi při této práci chybí, vadí, co potřebuji a co bych chtěl. Pokusím se nejprve o stručný výčet, o jakási „hesla“, která dále rozvedu. Bude to v zásadě bez autocenzury. Jsem si vědom nedokonalosti a nahrávka na směr svým kritikům. „Čert je zeb.“ Myslet na ně, o nic bych se nepokoušel.

Pokud bych se límo někoho osobně dotkl, prosím za prominutí. Mým cílem není osobní útok, ale otevřeně vyjádřit názory a návrhy ve smyslu věci správné.

(Pokračování na str. 2)

Aero Vodochody: Kontrakt pro českou armádu skončil, co bude dál?

LÍTÁ V TOM

Aero na rozcestí, zaměstnanci v nejistotě

Začátkem letošního roku skončila pro a. s. Aero Vodochody lukrativní zakázka pro českou armádu. Přestože firma plní ještě dva další programy, ukončení kontraktu se jí dotklo zásadním způsobem. Hledá se řešení a zdá se, že poslední slovo bude mít stát.

Jan Boryšek

kontrakt s Egyptem a Alžírem na letouny typu L 59 - Delfin, ale pak již následovaly obříže se získáním zákazníků.

Lukrativní zakázka skončila

„Oživení pro nás podnik přinesly až zakázky pro českou armádu podepsané ještě před vstupem strategického partnera, společnosti Boeing, do firmy v roce 1998. Tykaly se nového letounu L 159,“ zamýšlí se předseda ZO OS KOVO Jan Boryšek. „Letos v polovině ledna však tento kontrakt v objemu 72 letadel skončil a nový není podepsán. Díky tomuto programu byl hospodářský výsledek za poslední tři roky kladný. Nic, co by jej nahradilo, na obzoru není,“ konstatuje.

Co tedy bude dál? Naštěstí není to program jediný, jenže zásadní. „Vyhráli jsme výběrové řízení na výrobu vrtulníků Sikorski. Po profesní stránce to je velice slušná kooperace, v ekonomické oblasti je pro nás zatím ztrátová,“ tvrdí

J. Boryšek. Třetím programem je produkce jednomotorového letounu AE 270. „U civilního programu měla být do konce uplynulého roku dokončena certifikace, při zkouškách však došlo k posunu do poloviny letošního roku,“ sděluje.

Boeing zklamal očekávání

Velká očekávání se vkládala do vstupu strategického partnera, společnosti Boeing, leč nebyla naplněna. „Boeing Česká, s. r. o., vlastní přibližně 33 procent akcií, další podstatné podíly má společnost Letka a Česká konsolidační agentura. Přes tyto společnosti vlastní stát zhruba dvě třetiny akcií,“ zdůrazňuje předseda ZO. „ale rozhodující vliv na základy akcionářské smlouvy měl Boeing.“ Proč? „Od Boeingu, jehož vklad do firmy činil takřka jednu miliardu korun, se očekával přínos v obchodní oblasti. Bohužel se situace vyvinula jiným směrem. Tim, že měl smluvně zajištěné manažerské řízení firmy, vznikly ve vedení podniku jakési „double boxy“, každý český manažer měl u sebe amerického poradce. A skrze obsazení pětiletého představenstva třemi, byl českými zástupci Boeingu tato firma jmenována i prezidenta společnosti. Podle mého názoru smlouva s Boeingem obsahuje spíše proklamaci nežli záležitosti a nejsou v ní zachyceny závazky pro investora, které by byly měřitelné a posuzitelné v případě neplnění.“ V této souvislosti v českých médiích sílí

(Pokračování na str. 2)

REDAKČNÍ ANKETA:

Jak hodnotíte letošní kolektivní vyjednávání? (II.)

LÍTÁ V TOM

(Dokončení ze str. 1.)

Přelom starého a nového roku je pro odboráře časem kolektivního vyjednávání. Jaký je obrázek toho letošního, jsme zjišťovali v redakční anketě na téma: Jak hodnotíte kolektivní vyjednávání pro rok 2004 ve firmě (firmách), kde působí vaše odborová organizace? Otázka je položena bez ohledu na to, zda je ve firmě kolektivní smlouva uzavřena, či ne. V anketě pokračujeme z minulého čísla, tentokrát jsme oslovili předsedy základních organizací z velkých závodů.

hlasy, že by mělo dojít k rozvodu státu s Boeingem. J. Boryšek je jiného mínění. „Přestože Boeing hlavně v obchodní oblasti nesplnil, co se od něj očekávalo, ve současnosti vhodné, aby odešel. Jsou totiž rozjednané obchodní příbady, které jsou víceméně vázány i na financování z USA, a to by mohlo být ohroženo,“ vysvětluje.

Pomůže stát?

„Aero má zajištěné financování z úvěrů, které garantuje stát, což bylo i podmínkou Boeingu při vstupu. Dlouhodobé plány zpracované v minulosti ukazovaly, že podnik je schopný své závazky plnit. Dnes je ale jasné, že odbyt nedosažené plánovaných objemů a závazky se neuhradí. Je tedy jen otázka, jestli Aero dostane šanci od státu. Zatím tomu tak vůbec a myslím, že by bylo rozumné, aby podporu mělo, prorazilo na zahraniční trhy a zaplatilo maximální část závazků. Jde o to, aby dopad na daněové poplatky byl co nejnižší. V případě konkursu hradí závazky stát a částka to není malá. Jedná se řádově o miliardy,“ říká Jan Boryšek.

Hromadné propuštění

Skončení zakázky pro armádu s sebou nese snižování počtu pracovníků. „Náladu zaměstnanců znám velmi dobře,“ shrnuje odborový předák. „Ta je velice nerovnováha, ztrácí se víra v další existenci firmy. Konec loňského roku byl velmi špatný, propustilo se 200 zaměstnanců. To však není konečný stav. Od února je ve výhledu dalších 400 lidí, takže letos se počet zaměstnanců sníží na 1500,“ přibližuje však mohla být horší. „Boeing v loňském roce předpokládal koncový stav 1100. Varianta vedení, kterou se nakonec podařilo prosadit, obsahovala vyšší stav. Myslím, že představitelé Boeingu Česká dosud nepochopili, že pokud se dále počítá s prodeji ve vojenském programu, tak i když zrovna není zakázka, nelze propustit všechny lidi obsluhující tento program. Není možné pak začít výrobu letounu se zcela novými pracovníky,“ podotýká.

Chce to politické rozhodnutí

Situace ukázala i postavení odborů v podniku. „Na podzim, když jsme bojovali o variantu, která se v současnosti realizuje, nebyla situace vůbec jednoduchá. Uspořádali jsme mítink, abychom seznámili zaměstnance s tím, o co se vlastně jedná. Zúčastnilo se ho asi 1700 lidí a ukázalo se tak, že se zaměstnanci dokázou ozvat. Velký kus práce udelal mistopředák OS KOVO Josef Štídel, který s námi absolvoval jednání na ministerstvu, byli jsme též na americké ambasádě. Nevyslídil, že je problém v Boeingu, ale je to o kvalitě lidí, kteří ho v Aeru zastupují,“ zamýšlí se.

„V této době mi velice vadí zkrácené informace o naší firmě v médiích, které jsou za poslední dva roky pořád jen negativní. Domnívám se totiž, že ve vojenské oblasti máme produkt, který je moderní, s velice dobrými parametry. Smlouvu, že si armáda objednála jednomístnou verzi a brzy se zjistilo, že by byla perspektivnější dvoumístná. Také letoun AE 270 má šanci proniknout na trhy. Již jsou podepsány závazné objednávky v objemu přes 50 letadel. Kvůli senzacím se však objevují informace, které nejsou pravdivé, a nám to škodí. Prodej našeho produktu není totiž o kvalitě nebo ceně, jedná se o politická rozhodnutí,“ uzavírá předseda Boryšek. Text a snímky (trb)

Werner Stuchlík, předseda Podnikové odborové rady OS KOVO Ispat Nová huť, a. s. „Na tuto otázku mám jednoznačný názor. Vše se odvíjí od kolektivního sporu OS KOVO s Odvětvovým svazem hutnictví železa ohledně vyšší kolektivní smlouvy. Odborový svaz KOVO podcenil riziko, které se rýsuje v tom, že zaměstnavatelské skupce jako OSHZ, vysílají signály neochoty k podpisu vyšší smlouvy. Je třeba včas zaujmout strategii a rozhodnout, co s tím dělat, a nenechat věci uzářt, až vyústí ve spor. Jde totiž o cílený útok na práva odborů, snahu oslabit vůli odborů, a důsledkem se pak projevuje v jednotlivých hutních podnicích. Je vidět, že se podnikatelé na Ostravsku dohodli, že ve mzdovém nárůstu nepřjdou nad 4 procenta, protoúlní nárůst tlaci co nejníž, a že všechny ostatní nároky budou vyžadují pokud možno jen ze zákona, nic víc. Nová huť není výjimkou, zaměstnavatel zatím garantuje jen Zpracování nárůst, odbory požadují Sprocentní navyšnění, což v přepočtu na průměrném mzdě znamená 21 621 Kč, respektive 24 125 Kč. 21. ledna proběhlo již 7. jednání kole, ale stále není vidět žádný posun vpřed, situace se dokonce někdy i nečekaně zkomplikuje, když zaměstnavatel předložil nejednoznačné návrh k bodu, v němž se v předchozích kolech došlo k dohodě. Mám-li to shrnout, rozhodně se vyjednává na poměrně lín, když je vyšší smlouva, garantující minimální nárůst mzdy v odvětví, uzavřena. To je bezesporu.“

jejtů. Některé firmy vytvářejí zisk, jiné jsou ve ztrátě, liší si i počtem zaměstnanců - ty největší mají více než 1000 lidí, ty malé okolo 10 pracovníků. To všechno má na výsledky kolektivního vyjednávání vliv, ale ne neomezený. Existují určité mantinely, společné všem subjektům, alespoň co se týče holdingu. Jeho představenstvo vydalo hned z počátku vyjednávání rozhodnutí závazné pro manažery jednotlivých firem, že mzdový nárůst na tento rok má být o 2 procenta, více procent lze připustit jen tam, kde jsou dobré hospodářské výsledky, dále že se nebudou strhávat členské příspěvky zaměstnavatelem, že bude jedním penzijní fond - a to u zaměstnavatele a - jiné „potřebující“ věci. Odborové organizace tento styl odmítly akceptovat a se svým nesouladem se obrátily přímo na majitele Škodovky, představenstvo následně ony mantinely zrušilo. Ale vyjednávání bude těžké a složité. Těžší je pak o to, že většinu ze společností chce Aprian prodát, ponechá si jen Energo, Dopravní systémy, Ostrov, Výzkum, TVC a Elektrik, které dohromady zahrnují asi polovinu zaměstnanců holdingu, tj. asi 2500 lidí. V ostatních společnostech je situace velmi nejistá.

Většina loňských kolektivních smluv platí do konce března 2004. Návrhy nových kolektivních smluv byly v jednotlivých firmách předány v průběhu září až prosince, zpravidla se už o nich začalo jednat, ale někde vedení dosud neodpovědělo. Odbory ve všech firmách požadují udržení reálné mzdy, tj. nárůst asi o 3,5 - 4 procenta, a tam, kde firmy vykazují dobré hospodářské výsledky, odbory usilují o nárůst reálné mzdy. Myslím si, že tento rok je v kolektivním vyjednávání zvládnutelné změně vlastníka velmi důležitý, to, jak dopadne, nestaví latku pro příští léta.“

František Lígocký, předseda ZO OS KOVO Třinecké železářny: „Kolektivní smlouvu uzavíráme s 21 obchodními společnostmi. Zatím nebyly všechny smlouvy podepsány, ale je předpoklad, že se tak v dohledné době stane. Mzdové nárůsty tam, kde již byly dohodnuty, činí ca 3 - 4 % nominální mzdy, dojednaný jsou i další zaměstnanecké výhody. Kolektivní vyjednávání není nikdy jednoduché, ale vždycky se nám podařilo dospět ke konsensuální dohodě, a věřím, že ani letošek nebude výjimkou.“ Ptala se JANA BENEŠOVÁ

Václav Doskočil, předseda Rady předsedů základních organizací OS KOVO Škoda, a. s., Pílec: „Jde o první kolektivní vyjednávání v éře nového vlastníka Škodovky, kterým je po loňské privatizaci americká společnost Nicniam PLC Group, a. s. Nicméně vlastník do samotného jednání nevstupuje, ve vedení Škody Holding, a. s., i nadále zůstává generální ředitel ing. Roman. Ale ani ten do kolektivního vyjednávání nevstupuje přímo. Kolektivní smlouvy - jako již minulé léta - sjednávají základní organizace s vedením jednotlivých firem: jde o 12 výrobních společností v rámci holdingu, mimo holding pak stojí 5 servisních sub-

6. KONTAKTY
7. VZTAHY
8. MOTIVACE
9. PERSPEKTIVA
10. AKCESCHOPNOST
11. IMAGE

MOJE VIZE OS KOVO PO SJEZDU 2005

(Dokončení ze str. 1.)

Co je potřeba, co chybí, co by mělo být (ať práci předsedy VZO, ale i jiných) - hesla:

1. PENIZE
2. ZODPOVĚDNOST
3. INFORMACE
4. SERVIS
5. VZDĚLÁNÍ

JIRÍ HANÁK,
1. ZO OS KOVO Mohelnice
(Pokračování příště)

PORADNY NA PŘÁNÍ

Právní servis

Mohou odborové organizace jednoduše účtovat i letos?

JINDRA PLESNÍKOVÁ, první odbor OS KOVO

Podle informace v K&E č. 43/2003 ruší novela zákona o účetnictví od roku 2004 jednoduché účetnictví a zavádí účetnictví vedené v plném rozsahu a účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. V článku ale stojí, že odborové organizace budou mít výjimku a nově mohou účtovat až od roku 2005. Je tomu doopravdy tak?

Takové dotazy jsem dostala po otištění článku *Jak to bude s účetnictvím odborových organizací v roce 2004* (K&E č. 43). Chtěla bych proto na ně reagovat.

Ano, na návrh ČMKOS ve spolupráci s odborovými svazy se podařilo do novely zákona o účetnictví začlenit přechodná ustanovení, že občanská sdružení, jejich organizační jednotky, základní odborové organizace, které dosud účtovaly v soustavě jednoduchého účetnictví, mohou tak účtovat po celý letošní rok 2004. Do této doby se na ně vztahují ustanovení dosavadních právních předpisů. Od roku 2005 však budou vést účetnictví nově v tzv. zjednodušeném rozsahu.

Jak pomůže Odborový svaz OS KOVO a ČMKOS svým členům, aby se letos na tuto změnu připravily?

Československá konfederace odborových svazů ve spolupráci s ekonomy odborových svazů, kteří se hospodařením základních odborových organizací prakticky mnoho let zabývají, vypracuje a vydá pro základní organizace metodickou příručku. Součástí bude i učební program, který bude obsahovat návod pro základním organizacím pro účtování ve zjednodušeném rozsahu. Na trhu se už objevily předražené nabídky, které ale nevyhazují z odborové praxe.

Je to tak, že v současnosti různá nákladatelství nabízejí rozličné publikace, jež by se vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu odborových organizací měly týkat. Autori jsou zpravidla osoby, které se hospodařením odborových organizací samy nezabývají, a nemají proto o něm dostatek informací a zkušeností. Také ceny, nezřídka ve výši mnoha set korun, za něž jsou uvedené produkty (někdy v rozsahu pouze několika desítek tiskových stran) nabízeny, nevzbuzují důvěru. Chtěli bychom ubezpečit odborové organizace, že publikace vydaná ČMKOS bude pro ně užitečná a cenově velmi přijatelná.

Co se týče školení v této problematice, oddělení vzdělávání ČMKOS připravuje sérii školení a seminářů pro přechod na nové účetnictví. Zahájeny by měly být v dubnu, konkrétní školení pro základní organizace proběhnou ve II. pololetí letošního roku.

Vedle toho bude i OS KOVO pořádat proškolení svých členů. První informace obdrží členové již při školeních, kterých se zúčastní v prvním čtvrtletí tohoto roku. Informace se budou týkat celého postupu vzdělávacích akcí ČMKOS a OS KOVO, připravované metodiky a zejména závěrek roku 2003 tak, aby nenastaly problémy při přechodu na jinou formu účetnictví.

Zdravotní koutek - lékárka

Mám si dát vyšetřit žlučník?

MUDr. MARIE RAISIGLOVÁ

Ve dvě hodiny v noci ze Středého dne na 1. svátek vánoční mě probudily kruté bolesti pod žebry vpravo, začala jsem zvracet. Ani po dvou hodinách se stav nezlepšil, a tak jsem se musela obrátit na pohotovost. Dostala jsem injekci a prášky a celý zbytek vánočních svátků jsem raději jedla jen staré rohlíky a pila žlučkový čaj. Řekli mi, že je to žlučnická kolika, že mám ve žlučníku kameny a že bych si měla nechat vyšetřit žlučník ultrazvukem. Jenže s tím mám už své zkušenosti. Před pěti lety jsem měla neurčitě, dlouho trvající bolesti pod žebra a tehdy mně dělali ultrazvuk břicha a žádné kameny neobjevili, jen mi bylo řečeno, že to vypadá na bláto ve žlučníku. Nakonec mě potíže přeshly po antibiotiku a od té doby jsem měla klid. K doktorovi pro doporučení na ultrazvuk se mi nechce, protože je v čekárně moc lidí a na ultrazvuk, pokud si vzpomínám, jsem také dlouho čekala. Jsem z toho vždycky hrozně nervózní a je pro mě ztráta času třet v čekárně, než na mne přijde řada. Myslite, že je nutné si opakovaně nechat vyšetřit žlučník, když tam mám jen bláto, které po antibiotikách stejně asi už zmizelo? A. K., Jičín

Žlučové kamenky čili cholelithiasa je nemoc různorodá, často nevyzpytatelná. Řada lidí nemá potíže, a přitom má ve žlučníku kamenky, často o nich ani neví.

U někoho jsou objeveny jako vedlejší nálezy při rentgenovém vyšetření nebo ultrazvukovém vyšetření břicha z jiných důvodů než pro podezření na žlučnické kamenky.

Někteří lidé mají závaživě potíže často, někdy dokonce až takového rázu, že se kamenky ve žlučníku očekávají, ale při ultrazvukovém vyšetření nejsou nalezeny. To však neznamená, že se ve žlučníku v následujících měsících a letech nevytvorí.

Žlučnické kamenky mají často rodinný výskyt, jsou postiženy babičky, matky, dcery, někdy dokonce i muži v dané rodině. Nejčastěji cholelithiasa postihuje ženy, které mají děti. Předpokládá se, že těhotenství přispívá k tvorbě kamenků ve žlučníku. Vytvářející příčina žlučnických kolik, čili bolestí břicha způsobených kamenky ve žlučníku, je různorodá. Nejčastěji to bývají mastná jídla, smažené pokrmy. Někteří mluvímeří fyzik s kamenky ve žlučníku zaměřují žlučnickou kolici tím, že po usmáznutí porcí řízek do horké vody a rychle ho zase vytáhnou. Tím ho zbaví tuků ze smažení a koliku pak neudostanou.

Záludnost choroby spočívá v tom, že u některých žlučnickářů se objeví kolika po okurkovém salátu, po zmrčkách, která omylem snědí z rajčete, okurky, kiwi, jablka, po zelí. Někdo uvádí jako jídlo, po kterém bolesti začaly, něco zcela nečekáného, co vyladoval ve svém jídelníčku. Někdo může jíst všechno, ale o to záladnější je, že kolika může dostat, prakticky kdykoliv se rozlíří. Jejich cholelithiasa reaguje na emoce.

U vás je rozhodně vhodné přehodnotit stav žlučníku. Nenáročným, bezbolestným ultrazvukovým vyšetřením se zjistí během několika minut, zda máte ve žlučníku kamenky. Pokud ano, můžete se pokusit vyvarovat se jídel, která by vám mohla vyvolat koliku (tj. bolesti břicha, případně i se zvracením, typické pro kamenky ve žlučníku). Při opakovaných kolikách obvykle nezbyde nic jiného než operace. Dnes se provádí šetrně, malé operace, méně zatěžující operovaného než dříve prováděné klasické operace. Po operaci se neobjevují komplikace a nebývají ani potíže s dietou, tak jak se to stávalo po klasických velkých operacích, kdy jedna pětina až jedna třetina odoperovaných měla po operaci závaživě problémy, které někdy neměly daleko od kolik, kvůli kterým se dotýčny dle operovat.

PRÁVNÍ NOVINKY - LISTOPAD A PROSINEC 2003 (II.)

JUDr. VILÉM PĚRINA, Metodické pracoviště OS KOVO Ústí nad Labem

Rubriku Právní novinky zveřejňujeme v našem časopise již několik let se záměrem usnadnit základním organizacím, které neobdělávají Šbirku zákonů, orientaci ve změnách právních předpisů. Pochopitelně nejde o všechny publikované právní předpisy, ale pouze o výběr se zaměřením především na pracovněprávní předpisy a předpisy v oblasti BOZP, daní a účetnictví. Reakce ze základních organizací nás přesvědčují o tom, abychom v této rubrice i nadále pokračovali. (redakce)

Prosinec:

Částka 142

* *Vyhláška č. 432/2003 Sb.*, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 143

* *Vyhláška č. 435/2003 Sb.*, o základních sazbách stravného v cízi méně pro rok 2004. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 145

* *Zákon č. 437/2003 Sb.*, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Účinnost 1. 1. 2004, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 46 a 64, která nabývají účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Částka 146

* *Zákon č. 438/2003 Sb.*, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Účinnost 1. 1. 2004, s výjimkou ustanovení čl. I bodů:

- 10, 15, 72, 95, 96, 139, 189, 214, 232, 251, 269, 272, 283, 288, která nabývají účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost,
- 105, 235 a 240, která nabývají účinnosti dnem 1. 1. 2005,
- 106, který nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2006,
- 265 (§ 38fa), který nabývá účinnosti stejným dnem, kdy nabude účinnosti směrnice Rady č. 2003/EHS o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmu úrokového charakteru, nejdříve však dnem, kdy smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii vstoupí v platnost,
- 95 (§ 19 odst. 1 písm. zk), který nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2011.

Částka 147

* *Zákon č. 439/2003 Sb.*, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost 19. 12. 2003.

* *Zákon č. 441/2003 Sb.*, o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost 1. 4. 2004, s výjimkou ustanovení části první § 2 písm. c), § 3 písm. a) bodu 3 a § 3 písm. b), § 7 odst. 1 písm. e), § 11 odst. 2, § 46 odst. 3, hlavy XII a části druhé, která nabývají účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Částka 148

* *Nařízení vlády ČR č. 444/2003 Sb.*, kterým se mění nařízení vlády č. 114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce, ve znění nařízení vlády č. 40/2002 Sb. Účinnost 19. 12. 2003.

* *Vyhláška č. 440/2003 Sb.*, kterou se pro účely poskytování cestovních náhrad stanoví výše sazeb stravného, výše sazeb základních náhrad za používání silničních motorových vozidel a výše průměrných cen pohonných hmot. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 149

* *Vyhláška č. 452/2003 Sb.*, kterou se mění vyhláška č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 150

* *Zákon č. 453/2003 Sb.*, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní

sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Účinnost 1. 1. 2004, s výjimkou čl. I bodů 2, 4, 15, 17, 24, 27, 29 až 31, 33 až 50, 54 až 58, čl. III až V, které nabývají účinnosti dnem 1. 4. 2004, a výjimkou čl. I bodů 1, 5 až 14, 16, 18, 25, 52 a 53, které nabývají účinnosti 1. 7. 2004.

* *Zákon č. 455/2003 Sb.*, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 152

* *Vyhláška č. 460/2003 Sb.*, kterou se mění vyhláška č. 162/2001 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí České republiky. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 153

* *Sdělení č. 461/2003 Sb. Ministerstva pro místní rozvoj ČR*, jímž se zveřejňuje seznam krajských a obecních úřadů, které jsou stavebními úřady ke dni 31. 12. 2003.

Částka 155

* *Nařízení vlády ČR č. 463/2003 Sb.*, kterým se mění nařízení vlády č. 303/1995 Sb., o minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost 1. 1. 2004.

* *Nařízení vlády ČR č. 464/2003 Sb.*, kterým se mění nařízení vlády č. 333/1993 Sb., o stanovení minimálních mzdových tarifů a mzdového zvýhodnění za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém pracovním prostředí a za práci v noci, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost 1. 1. 2004.

* *Sdělení č. 466/2003 Sb. Ministerstva práce a sociálních věcí ČR*, o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2003 pro účely odměny do státního rozpočtu podle zákona o zaměstnanosti.

Částka 157

* *Zákon č. 471 - úplné znění zákona č. 40/1993 Sb.*, o nabývání a pozbytování státního občanství České republiky, jak vyplývá z pozdějších změn.

Částka 158

* *Vyhláška č. 472/2003 Sb.*, kterou se mění vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Účinnost 1. 1. 2004.

* *Vyhláška č. 476/2003 Sb.*, kterou se mění vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. Účinnost 1. 1. 2004.

Částka 159

* *Nařízení vlády ČR č. 482/2003 Sb.*, o úpravě náhrady za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě náhrady za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě. Účinnost 31. 12. 2003.

Částka 160

* *Sdělení č. 485 Ministerstva zdravotnictví ČR* o stanovení výše průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2002.

* *Sdělení č. 486 Českého statistického úřadu* o vydání odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ).

(Dokončení z minulého čísla)

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ PO REFORMĚ VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ (II.)

JUDr. ZDENĚK HÁJEK, právní poradce ČMKOS

Způsob zápočtu před reformou

Podle právní úpravy platné před reformou veřejných financí nebyl pro důchod zápočet doby studia získaného v době před 1. 1. 1996 nijak omezen, a to ani počátkem ani ukončením doby studia. Na rozdíl od způsobu zápočtu doby studia po 18. roce věku získaného v období po 31. 12. 1995, kdy se pro důchod hodnotilo již podle zákona č. 155/1995 Sb., s účinností od 1. 1. 1996, pouze prvních 6 let tohoto studia po 18. roce věku. Paragraf 5 odst. 1 písm. m) zákona č. 155/1995 Sb. totiž již v době přijetí tohoto zákona stanovil, že při splnění stanovených podmínek jsou pojištěni účastníci osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia před jeho požitím 18 let.

Příklad 1: Pojištěný studoval před 1. 1. 1996 po skončení povinné školní docházky před 18. rokem věku tři roky střední všeobecné zdlavávací školy a po 18. roce věku pět let právnickou fakultu UK. Dnem 1. 12. 2003 dovršil důchodový věk a od tohoto data požádal o přiznání starobního důchodu. Pro nárok na důchod i pro jeho výši se mu započítala celá doba studia osmi roků. Pro vyšší procentní výměry starobního důchodu tak získal 12 % výpočtového základu, nebo vyšší procentní výměry totiž za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na důchod (dle odst. 1 § 34 zákona č. 155/1995 Sb.) 1,5 % výpočtového základu (1,5 % x 8 let).

Zápočet podle původního vládního návrhu

Příklad 2: Pokud by byl přijat původní vládní návrh a tento pojištěný (z příkladu 1) by získal nárok na starobní důchod až po 31. 12. 2003, takže by se na něho novou právní úpravou vztahovala, doba studia po skončení povinné školní docházky před 18. rokem věku by se mu pro vyšší důchodu vůbec nehodnotila (to znamená 0 procent) a po 18. roce věku by se mu doba studia hodnotila pouze jako náhradní doba, tj. 80 % (365 dní x 5 = 1825 kalendářních dní... 80 % z 1825 = 1460 kalendářních dní... 1460 : 365 = 4 roky). Namísto 5 let studia po 18. roce věku by se mu pro vyšší důchodu tedy započítaly pouze 4 roky, tj. namísto 7,5 jen 6 % výpočtového základu. Oproti právní úpravě platné před 1. 1. 2004 by se mu tak procentní výměra jeho starobního důchodu snížila - pokud by byl přijat původní návrh vlády - o 6 % (12 % - 6 % = 6 % výpočtového základu).

Šlo by o nejvýznamnější restriktce

Není bez zajímavosti, že právě tuto změnu sdělovací prostředky v době diskuse o reformě veřejných financí zmiňovaly nejčastěji. Přitom mělo jít, zejména u vysokoškolských, o nejvýznamnější restriktce z hlediska výše budoucího důchodu. Zamýšlená úprava hodnocení doby studia se měla projevit snížením výše nové priznávaných důchodů všech pojištěných, kteří studovali před rokem 1996. MPSV podle výsledků posledního sčítání lidů odhaduje, že u nově priznávaných důchodů by se horší úprava týkala přibližně 8 % vysokoškolských, 33 % střediskoškolských a 34 % pojištěných s odborným vzděláním. Vzhledem k tomu, že navrhované snížení důchodů by automaticky vedlo k poklesu průměrné výše nově priznávaných důchodů i její relace k průměrné mzdě, bylo uvážováno o postupném přechodu na novou právní úpravu. Pokud by se restriktce provedla „skokem“, měly by důchodový systém znovu nové „stardouchodce“ a nové „novodouchodce“. Tentokrát otázkou opakanc, než tomu bylo u těchto dvou skupin po roce 1995, totiž z vyššími důchody starodouchodců, jimž se doba studia před 18. rokem věku pro vyšší důchodu započítávala.

U vysokoškolských by přijetí vládního návrhu znamenalo snížení výše procentní výměry jejich důchodu o 4,5 % až o 9 % a u střediskoškolských o 1,5 % až o 6 % výpočtového základu. Tak například u vysokoškolských si průměrnými osobními výměřovacími základem pro výpočet důchodu by prosovazovaná úprava „skokem“ znamenala snížení výše důchodu cca o 1000 Kč (u lékařů, kteří studovali 6 let, o cca 1200 Kč), při postupné variantě by snížení činilo v průměru roce 600 Kč a ve čtvrtém roce cca 1200 Kč. U střediskoškolských by dle MPSV tyto částky byly cca o 200 Kč nižší.

Například snížení procentní výměry o 9 % výpočtového základu by u vysokoškolských nastalo v případě, kdy pojištěncé skončili povinnou školní docházkou již ve čtrnácti letech (tedy od 14 let studoval střední školu) a po 18. roce věku studoval šest let vysokou školu (například lékařskou fakultu). Zatímco podle dřívější právní úpravy (platné do 31. 12. 2003) by získal pro vyšší starobního důchodu 16 let (4 roky před 18. rokem věku a 6 let po 18. roce věku), to znamená, že procentní výměra jeho důchodu by se mu za dobu studia zvýšila o 15 % výpočtového základu (10 x 1,5 % = 15 %), podle návrhu vlády (tj. včete dobu studia do 18. roku nezapočítávat pro důchod a po 18. roce věku započítávat jen prvních 6 let studia, a to pouze z 80 %) by se mu doba 4 let studia před 18. rokem věku nehodnotila vůbec a z 6 let jeho studia na vysoké škole pouze 4 roky (6 x 365 = 2190 kalendářních dní... 80 % z 2190 = 1752 kalendářních dní... 1752 : 365 = 4,8 = 4 celé roky). Procentní výměra jeho starobního důchodu by se tedy za dobu studia v tomto případě zvýšila jen o 6 % (4 x 1,5 % = 6 %). To by bylo o 9 % méně než podle právní úpravy platné do 31. 12. 2003 (15 % - 6 % = 9 %).

Podarilo se prosadit pozměňovací návrh ČMKOS

ČMKOS se nakonec podařilo prosadit, že i nadále bude tato doba studia pro skončení povinné školní docházky do 18. rokem věku, získaná před 1. 1. 1996, hodnocena pro vyšší důchodu, a to plně, tedy 100 procenty.

Další doba studia jen z 80 %

Pokud se týká zápočtu doby studia pro vyšší důchodu získaného před 1. 1. 1996 po 18. roce věku, ČMKOS v zájmu toho, aby dosáhla zachování zápočtu doby studia aspoň před 18. rokem věku, „šla na kompromis“. Z této doby studia se pro vyšší důchodu hodnotí - stejně jako by šlo o dobu studia získanou po 31. 12. 1995 - od 1. 1. 2004 pouze doba prvních šesti let studia a navíc jako náhradní doba, tedy pouze z 80 procent.

Zápočet doby studia od ledna 2004 podle schválené právní úpravy

Ukažme si na stejné dělce získané doby studia před a po 18. roce věku, z jaké jsme vycházeli v příkladu 1, způsob zápočtu doby studia po skončení povinné školní docházky pro důchod a pojištěncé, kteří studovali před 1. 1. 1996, ale kterým nárok na starobní důchod vznikne až po nabytí účinnosti zákona č. 425/2003 Sb., tj. od 1. 1. 2004 a později.

Příklad 3: Pojištěncé studoval před 1. 1. 1996 po skončení povinné školní docházky před 18. rokem věku tři roky střední všeobecné zdlavávací školy a po 18. rokem věku pět let právnickou fakultu UK. Dnem 1. 5. 2004 dovršil důchodový věk a od tohoto data požádal o přiznání starobního důchodu. Pro nárok na důchod i pro jeho výši se mu započítala celá doba studia tři let na střední škole, a to plně, tedy 100 procenty. Z pěti roků studia po 18. roce věku se mu započítá těchto pět let studia, ale pouze jako náhradní doba, tedy z 80 procent. Znamená to, jak jsme si již ukázali v příkladu 2, že pro vyšší procentní výměry získá z této doby studia po 18. roce věku pouze 4 roky. Celkem tedy získá pro vyšší starobního důchodu za dobu studia na střední a vysoké škole 7 let, tj. pro procentní výměru jeho důchodu 10,5 % výpočtového základu (7 roků x 1,5 % = 10,5 % výpočtového základu). Tj. o 1,5 % méně oproti právní úpravě platné do 31. 12. 2003. Při jejím zachování by získal (viz příklad č. 1) za dobu studia celkem 12 % (12 % - 10,5 % = 1,5 %). Na druhé straně však oproti vládě navrhované a nakonec i díky ČMKOS nepřijaté právní úpravě získá o 4,5 % více (10,5 % - 6 %).

3. Dočasně krácený předčasný starobní důchod skončil

Zatímco u důchodového věku a u zápočtu doby studia se ČMKOS podařilo své požadavky z významné části prosadit, nelze to říci o dočasně kráceném předčasném starobním důchodu. Přes veškerou snahu se nepodařilo další existenci dočasně kráceného předčasného starobního důchodu uhlájit, pokud se týká dlouhodobě nezaměstnaných. Těm na něj dosud vznikl nárok podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, jestliže získali aspoň 25 roků doby pojištění, aby o dobu

aspoň 180 kalendářních dnů vedení nepřetržitě v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce a jestliže ke dni uplynutí tohoto dne jim chybělo do dosažení důchodového věku nejvýše dva roky. „Slo“ o předčasný starobní důchod dočasně krácený. To znamená, že při dovršení důchodového věku a vzniku nároku na klasický starobní důchod mohli poživatelé tohoto předčasného starobního důchodu požádat o přiznání klasického starobního důchodu (dle § 29 citovaného zákona) a ten mu byl přiznán. U tohoto typu předčasného starobního důchodu se procentní výměra krátila za každých i započatých 90 kalendářních dnů od jeho přiznání do dosažení důchodového věku a vzniku nároku na klasický starobní důchod o 1,3 % výpočtového základu.

MPSV argumentovali při prosazování této změny tím, že není naplněn smysl zadání možnosti předčasného odchodu do starobního důchodu. Jím mlo být již v roce 1988 řešení sociální situace pojistěnců, kteří před dosažením důchodového věku přišli o zaměstnání (původně jednou z podmínek bylo skončení zaměstnání z kvalifikačních důvodů, což znamenalo skončení zaměstnání pro nadbytečnost nebo pro jiné organizační důvody) a kteří nemohou získat nové zaměstnání. Podle MPSV předčasných starobních důchodů stále více využívají lidé, kteří nepřicházejí o zaměstnání, k řešení svých zcela jiných osobních problémů. Navíc předčasné starobní důchody představují pro důchodový systém z hlediska výdajů značnou zátěž. I když po úpravě přijaté v roce 2001, změně v úvodu této informace (zvýšení redukce procentní výměry předčasných starobních důchodů), se podle MPSV již počet nově přiznávaných starobních důchodů nezvyšuje, je přiznání dočasně kráceného předčasného starobního důchodu, který je při vzniku nároku na klasický starobní důchod vystředěn nekračaným starobním důchodem, výhodnější než počkat na klasický starobní důchod. To z hlediska celkové vyplacené částky důchodu ve vztahu k průměrnému věku dožití a tedy průměrné době pobírání starobního důchodu znamená zvýhodnění poživatelů tohoto důchodu oproti pojistěncům, kteří odcházejí do starobního důchodu až při dovršení důchodového věku.

ČMKOS oproti tomu argumentovala tím, že zaměstnancům, u nichž je předčasný starobní důchod posledním možným řešením jejich nepřiznání životní situace v době, kdy ani za pomoci úřadu práce nenalezli po dobu 180 kalendářních dnů vhodné zaměstnání, by měl být umožněn odchod do dočasně kráceného starobního důchodu, který svou „dočasností“ lépe řeší, zejména v budoucnu, jejich sociální postavení. Když ČMKOS nespěchá se zachování stávající právní úpravy v uvedených případech, předložila prostřednictvím některých poslanců návrh umožnit přiznání předčasně starobního důchodu podle § 30 citovaného zákona aspoň těm pojistěncům, kterým ke dni uplynutí doby 180 kalendářních dnů vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce chybí do dosažení důchodového věku nejvýše jeden rok. Ztrátu dřívějšího odchodu do starobního důchodu by měl tento osobám později kompenzovat zákon o zaměstnanosti, kdy po přijetí jeho novely a nabylí její účinnosti by bylo uchazečům o zaměstnání starším 55 let umožněno pobírat hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání až po dobu 12 měsíců.

Současné ČMKOS požadovala možnost zachovat v § 30 citovaného zákona vznik nároku na předčasný starobní důchod poživatelům částečně invalidního důchodu, kterých chybí do dosažení důchodového věku nejvýše dva roky, a pojistěncům, kterých pobírali nepřetržitě aspoň po dobu pěti let plný invalidní důchod, nárok na něj jim zaniká i ke dni odnětí tohoto důchodu jím do dosažení důchodového věku chybí nejvýše pět let. Zhoršení zdravotní stav pro tyto pojistěnce znamená značné problémy s uplatněním na trhu práce. Navíc nárok na předčasný starobní důchod u poživatelů částečně invalidního důchodu a pojistěnců, kteří po uvedenou dobu pobírali plný invalidní důchod, podle současné právní úpravy vznikne jen, splní-li se zákonné podmínky pro vznik nároku do 31. 12. 2006. Účinnost je tedy v těchto případech stejné zákonem již omezena.

ČMKOS nakonec uspěla u těchto „zdravotních“ předčasných starobních důchodů. Do 31. 12. 2006 bude zachována možnost přiznání předčasně starobního důchodu dočasně kráceného poživatelům částečně invalidního důchodu a pojistěncům, kterých po dobu aspoň pěti let pobírali nepřetržitě plný invalidní důchod, ten jim byl odňat a ke dni jeho odnětí jim do dosažení důchodového věku chybí nejvýše pět let.

I po 31. 12. 2003 vedle toho zůstává v platnosti druhý typ předčasně starobního důchodu - trvale krácený předčasný starobní důchod, na který vzniká podle § 31 citovaného zákona nárok při získání nejmeně 25 roků pojištění tří roky před dosažením důchodového věku. Jde o předčasný starobní důchod, u něhož se procentní výměra krátila za každých i započatých 90 kalendářních dnů od přiznání tohoto starobního důchodu do dovršení důchodového věku a vzniku nároku na klasický starobní důchod (i když jeho pozdější přiznání je u tohoto typu trvale kráceného předčasně starob-

ního důchodu ze zákona vyloučeno) o 0,9 % výpočtového základu. Při dřívějším odchodu do starobního důchodu o 1 rok se procentní výměra tedy redukuje o 4,5 %, o 2 roky dříve o 8,1 % a o 3 roky dříve o 11,7 %, výpočtového základu (příklad - 1 rok = 365 nebo 366 kalendářních dnů... 365 (366) : 360 : 90 = 5 i započatých období po 90 kalendářních dnech... 0,9 % x 5 = 4,5 %).

4. Od Nového roku lze při důchodu pracovat bez omezení příjmu

Positivní změnou pro důchodce je umožnění od ledna 2004 souběhu výplaty starobního důchodu (klasického, přiznaného podle § 29 zákona; u předčasných starobních důchodů tato možnost není) s příjmem z výdělečné činnosti bez jeho omezení nějakou hranicí v období dvou let po vzniku nároku na starobní důchod. To znamená, že od účinnosti novely zákona (1. 1. 2004) náleží výplata starobního důchodu v souběhu s příjmem z výdělečné činnosti ihned od vzniku nároku na něj i v období prvních 24 měsíců. Jinými slovy i v těch kalendářních měsících tohoto období, v nichž příjem poživatele klasického důchodu převyšuje dvojnásobek životního minima jednotlivce, který je poživatelem starobního důchodu. Do 31. 12. 2003 byla touto hranicí měsíčního příjmu částka 8200 Kč bto.

Jednou podmínkou pro souběh výplaty starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti, která je zákonem o důchodovém pojištění vyzadována, je v pracovněprávní vztahu existence (uzavření) ten, kde to není vyloučeno podle zvláštních předpisů - pracovněprávní vztahu nejde na dobu jednoho roku.

Článek II novely zákona č. 425/2003 Sb. (Přechodná ustanovení) upravuje, do kdy je třeba, aby poživatel starobního důchodu, který má uzavřen pracovní poměr na dobu určitou delší než 1 rok, pracovněprávní vztah změnil, aby si zachoval nárok na souběh výplaty starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti.

Zrušení podmínky nepřekročení stanovené hranice příjmu (umožňující nárok na výplatu starobního důchodu vedle příjmu z výdělečné činnosti) v období dvou let po vzniku nároku na starobní důchod se týká nejen zaměstnanců, ale i osob vykonávajících samostatnou výdělečnou činnost. Jich se ovšem netýká omezení pracovněprávního vztahu nejde na dobu 1 roku, protože výdělečnou činnost nevykonávají v pracovněprávní vztahu.

5. Další změny zákona o důchodovém pojištění

Další změnou účinnou od 1. 1. 2004, obsaženou v zákoně č. 155/1995 Sb., je rozdělení samostatné výdělečné činnosti na hlavní a vedlejší. Osoba samostatně výdělečnou činností, která bude samostatnou výdělečnou činnost vykonávat jako svoji hlavní činnost, je - bez ohledu na vyšší ji dosaženého příjmu - účastná důchodového pojištění. To znamená, že je povinna platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti aspoň z minimálního výměrového základu a tato doba se jí hodnotí pro důchod. Osoba samostatně výdělečnou činností, jejíž samostatně výdělečnou činnost bude mít povahu vedlejší činnosti vzhledem k příjmům ze zaměstnání nebo vzhledem k trvání stanovených skutečností (pobírání starobního nebo plného invalidního důchodu, studium apod.), bude nadále účastná důchodového pojištění v závislosti na vyšší dosahovaného příjmu.

Uvedle toho se v uvedeném zákoně rozšiřuje okruh osob samostatně výdělečnou činností o osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, pokud je tato činnost konána mimo vztah zakládající účast na nemockém pojištění a mandátní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti.

6. Změny v pojištění

Dalšími novellami se od 1. 1. 2004 uskutečňují změny týkající se pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (zákon č. 589/1992 Sb.). Spočívají zejména v převedení části příspěvků na státní politiku zaměstnanosti do systému důchodového pojištění (dvou procentních bodů) a v postupném zvýšení minimálního výměrového základu pro stanovení pojistného u osob samostatně výdělečnou činností z 35 % na 50 % rozdílu mezi dosaženými příjmy a vynalozovými výdaji. Současné se začne postupně zvyšovat minimální výměrový základ osoby samostatně výdělečnou činností na úroveň 50 % poloviny průměrné mzdy v národním hospodářství v roce 2006.

Uvedené změny mají ale vlády vést ke snížení nerovnováhy v důchodovém systému tak, aby byl dobře připraven na případnou systémovou změnu (vláda připravuje a prosazuje přechod z dvákové definovaného, tzv. DB systému, na příspěvkového definovaného, tzv. NDC systém) a aby byl finančně na dobu deseti let (některé propočty v poslední době již hovoří pouze o 5 letech) stabilizován.

(Dokonceni z minulého čísla)

NOVÝ VZDĚLÁVACÍ ROK PRO ČLENY OS KOVO ZAČAL

Společenský vývoj jde milovými kroky kupředu. Dnes lze bez nadsázky říci, že střední generace brzy ztratí tempo, pokud se nebude soustavně vzdělávat. Dle o to, že nové techniky, technologie i organizace práce se vyvíjejí tak rychle, že to, co nám dalo studium nebo zážitek praxe, neobstojí. Bez schopnosti proníkat do těchto struktur bychom mohli být vyřazeni z běžné soutěže na pracovním trhu. Navíc jsou příjem informací a ukládání vědomostí u dospělého člověka úplně odlišné než u studujícího, který teprve dozrává.

Mnohé nedostatky při učení, které nás celou školní docházkou pronásledovaly, jsou na jedinou tu tak a moderními prostředky se daleko snáze učíme. Podstatou odbornového vzdělávání ale není jenom to, aby členové získali nové informace o odborných problémech, nových zákonech nebo ekonomických rozvahách. Volbou metod a forem usilujeme o působení na myšlenkové směřování účastníků, které vidíme v chápání principů celoživotního procesu sebezvládnutí. Přirozeně, že v čest k úspěchu v těchto záměrech spojujeme ve vhodné motivaci a kreativitu. Tyto dva faktory jsou pro profesionální ambice fundamentální.

Motivaci pro další vzdělávání by neměla být jen touha dobře vykonávat funkci, založenou na důvěře a podpoře lidí, kteří vás zvolili, nýbrž i vnitřní seberealizace a osobní jistota v zakotvení v reálném životě. Kreativita je pak nezbytná pro obratnost v řešení osobních, sociálních, ale také odborných situací. Tyto širší záměry jsou tedy součástí vzdělávací koncepce, cílem začleňování pasáží ze sociálních věd - psychologie, pedagogiky, sociologie.

Vzdělávání členů OS KOVO je pravidelně předmětem jednání nejvyšších odborných orgánů - Rady a Předsednictva OS KOVO. Běrou na vědomí pojetí i ekonomickou stránku věci, dohlížejí na koncepci a výsledky vzdělávání.

Významné je také to, že jsme největší odborovou organizací. Můžeme se chlubit vzácnou solidaritostí. Tu je však potřeba stále pěstovat. Proto setkávání odborářů z celé republiky na vzdělávacích seminářích přináší mnoho užitku. Nejen to, že si kolegové vzájemně vymění informace a poznávají styly práce jiných organizací, ale i to, že se navazují nové přátelství. Všichni víme, že pevnost takovýchto vztahů je větší než každodenní kontakty na pracovišti. Společným pobytům a prožitkům na kurse jsou navazována ona nezmatelná pouta, která navěcně projevuje Odborový svaz KOVO jako pevná a solidární organizaci. Věříme, že i v tomto novém vzdělávacím roce tomu nebude jinak. Novinkou je roční kurs pro předsedy organizací (viz informace v K&E č. 1). Pravidelně po šesti týdnech se sejdě stejná skupina funkcionářů, její příprava je pojata jako výcvikový program za podpory nejméně tří technik samostatně pracujících účastníků. Přehled vzdělávacích akcí na první pololetí je zde uveden v přehledné tabulce. Anotace jednotlivých seminářů najdete

v brožurce **Kursy, semináře 2004**, kterou dostal předsedové všech ZO OS KOVO.

Přehled vzdělávacích akcí v I. pololetí 2004

Uvádíme vždy číslo akce, název kursu, termín, místo konání a v závorce počet účastníků.
S 1 Činnost DaRK, zásady hospodaření ZO: 28. 1. - 29. 1. 2004, Na Květnici, Praha 4 (40)

Sp 1 Kurs předsedů ZO: 2. 2. - 3. 2. 2004, Na Květnici, Praha 4 (20)

S 2 Kolektivní vyjednávání - možnosti, cíle a principy přípravy: 11. 2. - 12. 2. 2004, SOV Zlence (30)

S 3 Kolektivní vyjednávání - taktika, zásady, díleč etapy: 18. 2. - 19. 2. 2004, SOV Zlence (30)

S 4 Daně: 25. 2. - 26. 2. 2004, Na Květnici, Praha 4 (40)

S 5 BOZP - Školení ostatních odborných inspektorů: 10. 3. - 11. 3. 2004, SOV Zlence (35)

S 6 Seminář začínajících funkcionářů ZO OS KOVO: 24. 3. - 26. 3. 2004, Na Květnici, Praha 4 (30)

S 7 Pracovní právo - vybrané kapitoly: 7. 4. - 8. 4. 2004, Na Květnici, Praha 4 (35)

Opravdu se pracím ze školení. Ale pro vyzrůvnutí mé lektor nechaj po škole...

S 8 Dozorčí rady - právní hlediska: 8. 4. - 9. 4. 2004, Na Květnici, Praha 4 (35)

Sp 2 Kurs předsedů ZO: 19. 4. - 20. 4. 2004, Na Květnici, Praha 4 (20)

S 9 Osobnost odboráře ve procesu vyjednávání kolektivní smlouvy: 28. 4. - 30. 4. 2004, RS Jelenovská u Val. Kloubou (30)

S 10 BOZP - Školení ostatních odborných inspektorů: 6. 5. - 7. 5. 2004, RS Jelenovská u Val. Kloubou (35)

S 11 Mladí odboráři: 26. 5. - 28. 5. 2004, RS VS Pracov (20)

N 1 Kurs rekondičních technik pro psychickou odolnost odborného funkcionáře: 9. 6. - 13. 6. 2004, RS VS Pracov (20)

Sp 3 Kurs předsedů ZO: 14. 6. - 15. 6. 2004, Na Květnici, Praha 4 (20)

S 12 Psychologické problémy odborného funkcionáře - komunikace, asertivita, vyjednávání: 23. 6. - 25. 6. 2004, RS VS Pracov (20).

Mgr. JIRÍ ŠURÁŇ,
vzdělávání OS KOVO

RAKOUSKO SE ZBAVUJE RODINNÉHO STRÍBRA

OOBORY VARUJÍ PŘED ROZPRODEJEM VEOSTALPINE

V Rakousku má dojít k prodeji podílů ocelářského koncernu Voestalpine s tím, což by dle odborů znamenalo likvidaci podniku, ohrožení pozitivního hospodářského vývoje celého regionu i ztrátu tisíců pracovních míst. Tak v zájmu předseda Rakouského odborového svazu (ÖGB) Fritz Verzettnich před rozprodejem tohoto „rodinného stříbra“.

„Rakousko by ztratilo jeden z posledních domácích podniků, který je činný v celém světě a prostřednictvím subsuzakázek umožňuje stovkám středně velkých podniků cestu na světový trh,“ prohlásil Verzettnich. Podle jeho slov „je situace příliš vážná, než aby se rakouský majetek stal mřížkou pro ty, jimž nejde o pracovní místa a hospodářský význam průmyslových podniků pro Rakousko, nýbrž o pouhou orientaci na maximální výtěžek“. ÖGB proto vyzval spolkovou vládu, aby před plánovaným rozbitím Voestalpine zaručila, že alespoň 25 procent podílů zůstane ve veřejných rukou.

Ocelářský gigant Voestalpine, vyrábějící mj. koleje, docílil ročního objemu kolem 145 milionů euro a na výzkum a vývoj vydává na 60 milionů euro. Jen domácí železný šrot vykupuje ročně za cca 42 milionů euro. V samotném Rakousku zaměstnává koncern přibližně 14 500 pracovníků, takže se jejich rodinnými příslušníky by případnou ztrátou jejich míst bylo existenčně ohroženo na 44 500 lidí, uvedl věstník ÖGB **Nachrichtendienst**.

(jh)

FORD MÁ POTŘEBU S PŘEDČASNÝMI DŮCHODY

Americkému automobilovému koncernu Ford se nepodařilo v původně ohlášené lhůtě do konce roku 2003 realizovat v plném rozsahu snížení počtu pracovních sil v německých závodech o 1700 osob, jež dle představy vedení měly odejít dobrovolně do předčasných důchodů. Jak uvedl 15. ledna mluvčí celopodnikové rady, o tuto možnost ukončení pracovního poměru projevilo zájem jen kolem 1200 lidí, z nichž se v listopadu dalo pensionovat pouze 900. Hlavní apel k dobrovolnému nástupu do penze adresoval vedení především pracovníkům nad 55 let v závodech v Kolíně nad Rýnem. Tento projekt měl umožnit koncernu redukci pracovních sil uspořít finanční náklady a předejít případným výpovědím, uvedl 16. ledna německý list **Handelsblatt**. Jedn od ledna do září 2003 přiznal totiž Ford Europe ztrátu přibližně jedné miliardy euro.

(jh)

• Vydává OS KOVO • IČO: 49276832 • Ročník XLIX. • Uzávěrka výtisk ve čtvrtek v 11 hodin • <http://www.oskovo.cz> • Redakce: šéfredaktor Mgr. Martin Beneš, redaktorky PhDr. Jara Benešová, Lenka Velebná, tajemnice Miroslava Nováková. • Adresa redakce a vydavatel: nám. W. Churchillů 2, 113 09 Praha 3 • Telefon: 234462344 • Fax: 222717666 • e-mail: Benes.Martin@oskovo.cz • Redakční rada: J. Švec - předseda, tel.: 387016155. O. Beneta, J. Čvrták, M. Kosiř, B. Maca, A. Mažák, Mgr. L. Pašek, J. Šiba, Mgr. P. Taraba • Vydavatelství servis: Jan Kratochvíl • Odpovědný výtiskový redaktor: • Redakce nepřijímá rukopisy, fotografie a kresby se nevrací • Autorství recenzovaných článků jsou přisouzeny za servisu ČTK. • Podávání novinových zásilek povolená Českou poštou, s. p., odštěpný závod Praha, č. jsm. 6034/96 ze dne 20. 6. 1996 • ISSN - 1302-9270 • MK ČR: 036

INFORMACE Z ENERGETIKY

JČE A JME - JEDEN VLASTNÍK, JEDNA ORGANIZACE?

V tomto roce se chystají velké změny

V uplynulém roce se stal německý koncern E.ON majoritním vlastníkem dvou významných tuzemských energetických společností - Jihočeské energetiky, a.s. (JČE), a Jihoomoravské energetiky, a.s. (JME). Vloni byl též odstartován projekt „czech.on“, který má za cíl vytvořit v nich novou organizační strukturu, nyní se čeká na jeho závěry.

Miroslav Pelouch

„Abychom rozuměli dnešní situaci, je třeba se vrátit o několik let zpět do roku 2001, kdy začal prodej akcií v druzích obcí a kdy v JČE i JME ztratil majoritu Fond národního majetku.“ zamyšlil se předseda výboru sdružení základních organizací OSE JČE Miroslav Pelouch. „V této době u nás i v JME získaly společným postupem dvě zahraniční firmy: Energie AG Oberösterreich a zástupce německého koncernu E.ON v ČR, tj. společnost E.ON Bohemia, majoritu a začaly určitým způsobem ovlivňovat chod společnosti. Protože to však bylo za procesu, kdy se hovořilo o privatizaci české energetiky, tak ovlivňování nebylo tak razantní. Zlomovým okamžikem se stal loňský červenec, kdy po dohodě a výměně akciových podílů v distribučních společnostech s ČEZ, kterému předcházelo převzetí akcií od Energie AG na jaře, se stala s více než osmdesátiprocentním podílem majoritním vlastníkem JČE a JME společnost E.ON.“ nastiňuje situaci M. Pelouch.

Bude to skřípat, ale bude to dialog

Letos čeká pracovníci JČE a JME asi nejsložitější období, kdy by na základě výsledků projektu „czech.on“ mělo padnout rozhodnutí o nové firemní organizaci. Z té vyplývá, jak bude skupina E.ON v České republice vypadat a z toho se odvíjí i dopad na počet pracovníků. Určitě se tak nebude dít za zády odborů. „My si vůbec nemůžeme stěžovat, že by s námi zahraniční společnosti nekomunikovaly. V koncernu E.ON je dialog tradiční a odbory tam mají silný vliv v podnikových radách. Součástí kultury, kterou tato firma přinesla z Německa, je opravdu vysoká komunikace s odbory jako zástupci zaměstnanců. Myslím, že v tomhle máme opravdu výhodu oproti našim kolegům

ve skupině ČEZ, kdy české manažerské řízení je spíše o boji s odbory než o spolupráci.“ tvrdí odborový předák.

Co se týče redukce zaměstnanců, podotýká: „Myslím, že se nám podaří jít pro rok 2004 dohodnout podmínky uvolňování pracovníků na solidní úrovni. Odstupné může dosáhnout až 17 platů, u mladších se snažíme zohlednit, má-li děti nebo je-li manželka na mateřské dovolené apod. Samozřejmě máme se zaměstnavatelem dohodu, že se na uvolněná místa zásadně vypisují vnitřní výběrová řízení. Cílem je, aby se uvolněná místa, třeba při odchodu do důchodu, prioritně obsazovala pracovníky v rámci skupiny E.ON.“ vysvětluje. „Nastávající změny však určitě přinesou problémy, určitě to bude skřípat, bude i určitý boj. Stále však vidíme výhodu přístupu německých akcionářů oproti situaci ve skupině ČEZ, kdy - alespoň podle tisku - jsou již nyní rušena místa v distribučních společnostech, aniž existuje jasná koncepce.“ světuje se Miroslav Pelouch.

„Důležité je, že jsme ve spojení s kolegy z Německa z podnikové rady E.ON. Je to pro nás poučení a inspirace, přestože víme, že na jejich sociální program nedosáheme, protože oni tvořili financii „poštáře“ desetiletí.“ Co se týče odborů, domnívám se, že jejich organizovanost na základě regionů musí zůstat i po změnách, chtějí-li přežít.“ konstatuje.

Řešení silou by bylo cestou k záhubě

Při kolektivním vyjednávání odbory jednají i přímo s akcionáři. „Při jednáních se samozřejmě snažíme o to, aby dohoda byla pro zaměstnance co nejpríznivější. V prvé řadě musí být ošetřena oblast sociální a průchodnost organizačních změn. Myslím, že pokud nová organizace skupiny E.ON má být úspěšná, musí proběhnout za určitého morálního souhlasu zaměstnanců. Protože silou se dá provést, ale je to cesta k záhubě.“ uzavírá předseda Pelouch. (brt)

„HALÉŘOVÝ PROTEST“ V TEMELINĚ

RAZANTNÍ KROK ZAMĚSTNANCŮ POPRVE V HISTORII JADERNÉ ELEKTRÁRNY

Mítink před branami závodu ČEZ, a. s., JETE, jak původně bylo ohlášeno, se nekonal. (Vedení to na svém pozemku i na pozemku obce na poslední chvíli znemožnilo!) Ohlášená protestní akce se přesto 20. ledna odpoledne uskutečnila, a to na jiném prostranství, nedaleko závodu.

Více než 200 zaměstnanců ČEZ, a. s., z JE Temelín a Dukovany a z klasické elektrárny Ledvice se sešlo, aby společnými silami podpověli tuto protestní akci, nazvanou původně „pozitivní stávkou“.

Hlavním důvodem k protestům odborářů byla neshoda mezi zaměstnavatelem a odbory v kolektivním vyjednávání PKS na roky 2004 - 2006, konkrétně v navýšení mzdových přísedků. Zaměstnavatel odmítá zvýšit tarif a příplatky zaměstnanců o požadovaných 8 %, připouští navýšení pouze o 3 procenta.

Předseda ZO ČEZ, a. s., JETE František Haman na shromáždění vyzval zaměstnance i odboráře k podpore a zdůraznil, že se jedná o společný mzdový požadavek zaměstnanců jaderných, klasických a vodních elektráren a hlavní správa. Je to vůdce poprvé v historii Temelína, kdy se zaměstnanci rozhodli k takovému razantnímu kroku.

Protestní akce byla nakonec nazvána „haléřový protest“. To bylo vysvětleno tak, že mzdové požadavky zaměstnanců se v konečné ceně 1 Kwh, vyrobené ČEZ, nepromítnou ani jedním haléřem.

Požadavky odborářů:

- s účinností od 1. 1. 2004 zvýšit základní mzdové tarify o 8 %
  - s účinností od 1. 1. 2004 zvýšit příplatky vyjádřené v Kč o 8 %
  - s účinností od 1. 1. 2004 stanovit v celé společnosti RMT ve výši 32,5 % (sjednocení rozptěti v jednotlivých tarifech)
  - s účinností od 1. 1. 2004 stanovit 2,5 % pro mimořádné odměny deponovaných do úrovně přímých nadřazených
  - mzda na dovolenou a vánoce v minimální výši 25 % s tím, že v rozpočtu společnosti zaměstnavatel prokazatelně vyčlení za tímto účelem objem mzdových prostředků až do výše minimálně 70 % na každou tuto mzdu; důvodem je následná možnost generálního ředitele promítnout hospodářské výsledky společnosti i vyšší mzdu na dovolenou a vánoce, než je stanovené minimum, tj. 25 procent.
- Požadavky odborářů přijeli podporovat předseda OSE Jiří Kubiček, místopředseda OSE Vít Špunýr, předseda ČMKOS Milan Stěch a zástupci jednotlivých OS a OSE.

JIRÍ KUBIČEK,
předseda OSE

Z JEDNÁNÍ PŘEDSEDNICTVA OSE

Předsednictvo Odborového svazu energetiků (OSE) na svém řádném zasedání dne 14. 1. 2004 vyslechlo dva zástupce předsedů ZO ČEZ (členy POSE) a přijalo usnesení: „POSE podporuje úsilí ZO OSE ČEZ, a. s., k uzavření podnikové kolektivní smlouvy.“

V úterý 20. 1. (tedy již po zasedání předsednictva) se před administrativní budovou JE Temelín uskutečnila podpůrná akce nazvaná „pozitivní

stávka“ (viz článek Haléřový protest). Tyto akce byly připraveny v naprostém souladu se zákonem o kolektivním vyjednávání a v žádném případě neznamenaly ohrožení jaderné bezpečnosti, ani bezpečnosti dodávky elektrické energie. Organizátoři očekávají vyjádření podpory.

Kontakt: František Haman, tel. 385 702 518, fax: 385 702 506.

JIRÍ KUBIČEK,
předseda OSE